

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 21/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling och till vissa lagar som har samband med den

Till försvarsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 oktober 2011 regeringens proposition med förslag till lag om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling och till vissa lagar som har samband med den (RP 76/2011 rd) till försvarsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till försvarsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Minnamaria Nurminen och sakkunnig Tommi Nordberg, försvarsministeriet
- äldre regeringssekreterare Kyllikki Silvennoinen, arbets- och näringsministeriet
- juris doktor, docent Pekka Lämsineva
- professor Tuomas Ojanen
- professor Outi Suviranta.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling. Dessutom ska lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster, lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet och marknadsdomstolslagen ändras. Genom de föreslagna lagarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG.

De upphandlingar som omfattas av lagens tillämpningsområde ska konkurrensutsättas på det

sätt som bestäms i lagen. Konkurrensutsättningsskyldigheten ska gälla både upphandlingar som faller inom försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivets räckvidd och överskrider EU-tröskelvärdena och vissa upphandlingar som inte faller inom direktivets räckvidd.

I propositionen ingår bestämmelser om de rättsmedel som ska tillämpas vid försvars- och säkerhetsupphandlingar. I en upphandlande enhets beslut och andra avgöranden ska ändring kunna sökas med rättsmedel som är effektiva och rätt proportionerade. I besvärssystemet ska särdragen i försvars- och säkerhetsupphandlingarna också beaktas på så sätt att ett eventuellt överklagande inte äventyrar statens väsentliga säkerhetsintressen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lagförslaget i propositionen gäller offentliga försvars- och säkerhetsupphandlingar. Upphandlingar av det här slaget är redan a priori förknippade med ett betydande nationellt intresse. Därför anser utskottet att också lagstiftningen om dem måste bedömas mot detta.

De författningsrättsliga frågorna i förslaget har närmast samband med rättsskyddsgarantier och rätten att överklaga i 21 § i grundlagen. Enligt 88 § i förslaget ska sådana beslut eller andra åtgärder av en upphandlande enhet som påverkar anbudssökandens eller anbudsgivarens ställning överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen. Upphandling som grundar sig på avtal enligt 27 § och upphandling enligt 68 § 2 mom. får ändå inte överklagas, om inte marknadsdomstolen beviljar behandlingstillstånd.

Utskottet har i regel ställt sig mycket avvakande till en sådan ordning. Det har emellertid i ett tidigare sammanhang av samma slag ansett att ett upphandlingsbeslut som grundar sig på ett ramavtal kan innebära utövning av prövnings-

och beslutanderätt som inte kan bedömas vid överklagande av upprättandet av ramavtalet. I detta fall finns det enligt utskottets uppfattning ett sådant tungt vägande skäl till att bevilja behandlingstillstånd som hänför sig till den upphandlande enhetens förfarande och som avses i den föreslagna bestämmelsen. Om bestämmelsen tolkas och tillämpas på detta sätt är den inget problem med tanke på 21 § i grundlagen (se GrUU 35/2009 rd). Det finns ännu större skäl att tillämpa detta på de specialfall som avses i lagen.

I 88 § 2 mom. ingår också ett överklagandeförbud. Det är mycket starkt begränsat och utgör i detta särskilda saksammanhang inget författningsrättsligt problem, anser utskottet (se RP 309/1993 rd).

Ställningstagande

Grundlagsutskottet anser

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 1 december 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Johannes Koskinen /sd
vordf. Outi Mäkelä /saml
medl. Tuija Brax /gröna
Kalle Jokinen /saml
Ilkka Kantola /sd
Pia Kauma /saml
Kimmo Kivelä /saf

Anna Kontula /vänst
Jukka Kopra /saml
Elisabeth Naucélér /sv
Vesa-Matti Saarakkala /saf
Tapani Tölli /cent
ers. Simo Rundgren /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.